

מבשר טוב

ס"ג פרשת קרח תשס"ג לוגאנו

מאמר

צדיק כתמר יפרח ס"ת קרח

א

הקדמת התמיהות בענינו של קרח

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי. המפרשים נתקשו בביאור לשון "ויקח", שאין הכתוב מפרש מה לקח. ורש"י ז"ל פירש, "ויקח קרח. לקח את עצמו לצד אחד וכו'".

ויש לפרש "ויקח קרח", שלקח לעצמו. והוא לא היה צריך לקחת לעצמו רק מה שמרע"ה נותן וכמשי"ת בעזה"י.

איתא בכתבי האריז"ל (פרי עץ חיים שער הנהגת הלימוד פרק א), לעתיד לבוא יזכה קרח, והרמז בס"ת 'צדיק כתמר יפרח' (תהלים צב) ס"ת הוא קרח עכ"ל. והיינו דלעתיד יבוא קרח על תקונו ואז תהיה פריחתו כתמר, ועלייתו מן הגיהנם. (עי"ע שער הפסוקים ספר תהילים צב).

והדבר תמוה כאשר מבואר בפסוקי פרשא דידן גודל חומרת חטאו של קרח, ועוצם מלחמת שלהבת שהשיב מרע"ה השערה, עד שאבדם לגמרי מתוך הקהל וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה. וכללא הוא בידינו שזאת התורה לא תהיה מוחלפת, וכיצד יתהפך הדבר על פיו לעתיד לבוא שיהיה קרח צדיק פורח ומשגשג כתמר וצ"ב.

ב

תכלית תורה הנלמדת במעי אמו

איתא במסכת נדה (דף ל ע"ב): "דרש רבי שמלאי, למה הולד דומה במעי אמו לפנקס שמקופל ומונח וכו', ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, שנאמר בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חשך. ואל תתמה שהרי אדם ישן כאן

ורואה חלום באספמיא. ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים, שנאמר מי יתנני כירחי קדם כימי אלוה ישמרני, ואיזהו ימים שיש בהם ירחים ואין בהם שנים הוי אומר אלו ירחי לידה. ומלמדין אותו כל התורה כולה, שנאמר ויורני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצותי וחיה, ואומר בסוד אלוה עלי אהלי. מאי ואומר וכי תימצא נביא הוא דקאמר, תא שמע בסוד אלוה עלי אהלי. וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרן על פיו ומשכחו כל התורה כולה, שנאמר לפתח חטאת רובץ. ואינו יוצא משם עד שמשביעין אותו וכו' ע"כ.

וכבר תמהו בזה, מאחר שכשבא לאויר העולם בא המלאך וסטרן על פיו ומשכחו כל התורה שלמד שם, מה היא אם כן התכלית במה שמלמדין אותו שם כל התורה כולה, בסוד אלוה עלי אהלו, והרי בסופו של דבר נשכח הכל ממנו.

ומבואר בספרים (ובכתבי המהר"ל זצלה"ה), דבהיות הנשמה נאצלת ממקור עליון גבוה מעל גבוה, לא היה באפשרות לה להידבק בתורה הקדושה בעביות חומר הגשם שבזה העולם. כי לפי מהותה והרגלה בדבקות אלקים חיים ובאורות רוחניים נשגבים ונאצלים, אינה יכולה בהגיעה לשכון בתוך הגוף הגשמי העכור הזה להידבק בשורשה הרוחני העליון ע"י דביקות בתוה"ק, מחמת שמעורב בזה התורה מגשמיות זוהמת העולם. ואז היתה בסכנה גדולה שלא תהיה יכולה לעשות התורה"ק כלל ולקיים תכלית בואה לזה העולם לעשות לו ית' נייחא בתחתונים דייקא, ולקיים תורתו בתוך מרחק גשמיות ועביות זוהמת זה העולם הגשמי.

- ולזה נצרך העובר בהיותו במעי אמו, כאשר כבר ירדה הנשמה לזה העולם הגשמי, עוד טרם שיצאה לאויר העולם המזוהם שילמדו אותו שם כל התורה כולה. ובזה מכינה הנשמה את עצמה לחיבור תוה"ק אף בהמצאה בהתגשמות זה העולם.

ושוב משכחים ממנה כל התורה בעת צאתה לאויר העולם, שזו היתה תורה מן השמים בסוד אלוה עלי אהלי, המתחברת בטבעה הרוחני אל הנשמה הרוחנית. והאדם צריך לעמול ולהתייגע עצמו בקנין תורתו דוקא מתוך התנגדות החומר והזוהמה ועירוב טו"ר וכו', שזו תכלית הירידה לזה העולם לסגל לעצמו בעבודת פרך תו"מ ומעש"ט.

- ומ"מ מועילה לו תורתו שלמד במעי אמו כל ימי חייו עלי אדמות, שאף כי נשכחה ממנו, פעלה פעולתה בעצם נשמתו הטהורה שיוכל להאיר נשמתו בתוה"ק אף בגשמיות ועביות העולם, שתורתו שיעשה עתה תעורר בהנשמה מה שלמדה וקנתה במעי אמו שהיא נמצאת בה בכח, ונעשית תורתו שלומד עתה בפועל בבחינת 'זוכר כל הנשכחות', ומוציאה מן הכח אל הפועל אור הרוחני של התוה"ק שטבוע בה בנשמה ע"י לימוד זה. ורק ע"י זו ההכנה יכולה תורה שיעשה בגופו להתחבר ולהאיר בנשמתו.

נמצא זה הגוף העכור והנשמה הטהורה סותרים מקצה לקצה, ולא זה יכול בזוהמתו להתחבר בקדו' התורה, ולא זו יכולה בזוך טהרתה להידבק בתורה המתגשמת ונעשית בגוף עכור.

- ועל כך באה זאת ההכנה של תשעת ירחי לידה בהם כבר ירדה הנשמה לעולם הזה במלבוש גופה הגשמי, אבל עדיין אינה מעורבת באוירו של עולם סגורה ומבודדת ממנו. והיא התקופה המכינה את התחברות הנשמה והגוף, ע"י היותה בטובה הגדולה ונר שכינה הקדושה דלוק על ראשו ולימוד כל התוה"ק בסוד אלוה עלי אהלו, וכ"ז כבר נעשה בהיותה בחיבור עם גופה. ועי"ז יכול האדם לצאת לאויר העולם המזוהם הזה, כשיש בידו דרך אפשרות חיבור גוף ונשמה המנוגדים כל כך, - ע"י התוה"ק שבמקורה היא אור עליון צח ומצוחצח ונעשית במעשים גשמיים בעשיית הגוף, והיא המחברת גוף ונשמה יחדיו עדי יהיו כאחדים ממש, ונזדכך גופו להאיר אף הוא כאור נשמתו הטהורה חלק אלקי ממעל ונתחבר האוהל להיות אחד ודוק"ה.

תורת מדבר לכללות ישראל כתורת העובר בפרטיות, בהשפעת מדרגות ודעת עליונה באתעדל"ע, להכנתם לעבודת האדם בארץ המגושמת באתעדל"ת

הנה דור המדבר דור דעה, ה' ענן ה' חופף עליהם תמיד, ואור עליון ית"ש זורח ומאיר בהם, כבחינת המלאכים השרפים העומדים ממעל אצלו ית"ש. ואוכלים המן מן השמים, "לחם אבירים" (תהלים עח, כה), לחם של מלאכים (רש"י שם) ע"ש. [וכדאיתא בזוה"ק (חלק ב דף סב ע"ב) בענין השפעת קדושת המן על האוכלו: "והוה מסתכל וידע לעילא, ואסתכי בחכמה עלאה. ועל דא אקרון דור דעה, ואלין הוו בני מהימנותא, ולהון אתיהיבת אורייתא לאסתכלא בה ולמנדע ארחהא" עכלה"ט ע"ש.

וכן היו שותים מי בארה של מרים, שכידוע ממרן האריז"ל גודל סגולתו לפתיחת לב ומוח להשגות תוה"ק. ולפני שלימד לתלמידו הנאמן מוהרח"ו רזי דאורייתא טמירין ונעלמין, לקחו לטבריא והשקהו מבארה של מרים כידוע. ומים אלו היו ישראל שותים מדי יום ביומו, ונפתח ליבם כאולם, ומגלים להם פנימיות רזין עילאין קדישין והשיגו השגות ומדרגות נוראות בדבקות ה' אלקים אמת ותורתו אמת. והיה דור גבוה במאד מאד ונשמות גבוהות ממוחא עילאה דאדם קדמאה כידוע. עד דאיתא שמאז אותו דור דעה לא היה ולא יהיה עוד בעולם דור גבוה כזה, כי אם לעתיד לבוא בעולם התיקון יהיה דור דעה.

ברם כל זאת באתם באתערותא דלעילא, מעוצם הארת מחצב נשמותיהם והופעת זיו אורו ית"ש ברוב טובו ורחמי עליהם, ומשה רבינו ע"ה איש האלקים מלמדס הדעת בנאמנות, מפי ה' יתברך מיד אליהם, בהארת אור תורתו הקדו' והזרחת דעת אלקית בעמקי לב מוח ונפש במדה גדושה ונעלה.

אבל לא היה כל זאת, אלא כהכנה לקראת עבודתם ביגיעה עצמית באתערותא דלתתא בעמל קנין דעת תורה"ק. כי התכלית היא בעבודתו של האדם לקנין תורתו ולא שיושפעו עליו מלעילא מדרגות והשגות נוראות והוא אינו צריך לעבוד כמעט כלום מעצמו.

והאומנם בכניסת ישראל לארץ, פסקה מהם זאת ההשפעה הגדולה, פסק מהן המן ובארה של מרים וענני הכבוד, והתחילו בעבודת האדמה בזריעה חרישה וקצירה וכו'. ומצינו כבר במכילתא () שהיתה התוה"ק דואגת ומשתאה, כאשר יכנסו ישראל לארץ והיו זורעים בזעת זריעה וקוצרים בשעת קצירה וכו' תורה מה תהא עליה וכו'.

כי אין המכוון בעבודת הארץ שבא"י כעבודה הגשמית בלבד, אלא רומז אף לעבודה הרוחנית, שהתחילה הנהגה רוחנית חדשה ומחודשת שלא היו רגילים אליה כלל במדבר. כי בבואם אל הארץ נפסקה עוצם השפעת ההשגה הרוחנית הגבוהה, והשפעת האלקות הגלויה שהיתה להם במדבר, (עיין ס"ג פר' שלח ש"ז). וחזרו חייהם להיות חיי גשם בזה העולם הנעלם ממנו אורו ית', ונסתר מהם האור האלקי השופע וזורח בכל הבריאה. ומאז נצרכו שוב ישראל להגיע לדבקות בה' בעבודה ויגיעה עצמית, בעמל ועבודות ברוחניות להשגת הדעת וגילוי אור א"ס ב"ה ולהתקשר בקשר עליון, כי נסתמו ונעלמו מהם כל אותם הגילויים הגדולים שירדו להם במדבר כמבואר.

והרי הדבר הזה ממש כענין עובר במעי אמו שנתבאר באות הקדום. שבעת לכתם אחריו ית' במדבר ה' בכללות ישראל בחינת ירחי לידה של קיום תורה בעולם. כי אף במתן תורה הקדושה בתחתונים לעולם האפל והמגושם, ישנה אותה

סתירת איתנים של תורה אצולת אומן הנאצלת מממנו ית"ש, ועולם מגושם ומזוהם בתערובת טו"ר וכו', כסתירת גוף ונשמה שנתבאר, ואין באפשרות להתקיים שניהם יחדיו שתוכל תורה גבוהה ורוחנית כזו להתקיים בעולם שפל ונבזה, להאיר ולהזריח בו באור קדושתה. ולכך נצרכה אף בכאן תקופת הכנה כירחי הלידה, שבעצם כבר נולד הולד והוא חי וקיים בעולם הזה מבודד וסגור לעצמו מן אויר העולם כנ"ל. – ככה ממש היו ישראל בדור דעה דור המדבר עטופים בענני הכבוד כעובר במעי אמו. שאין לך ימים של טובה רוחנית והשגה גדולה של ישראל כאותם הימים, כענין שאמרו בו בעובר ישראל בפרטות. ונר שכינה הקדושה דפרסא גדפוהי עלייהו מעל ראשם. ומלמדין להם כל התורה כולה בסוד אלוה על אהלי, בהיותם במדבר רחוקים ומבודדים מן אויר העולם וזוהמותיו.

ומכח הכנה דרבה זו יכלו ישראל אח"כ בהגיעם לארץ נחלתם ודבקו בעבודת האדמה, להתחבר מתוך עביות וגשמיות הארץ עם אור התוה"ק הנאצלה, להתחבר הארץ התחתונה עם הארץ העליונה על ידי עבודה ועמל של האדם מלתת לא בהשפעה עילאה אלא במעשה מצוות תורה"ק ומצוות התלויות בארץ המאירים ומזריחים האור א"ס ב"ה בתוככי הגשמיות, ולהוציא מן הכח אל הפועל את האור הנחבא הזה, ולחבר את האוהל להיות אחד ודו"ק (ע' ב"ח סי' מז).

ד

עיקר המחלוקת כנגד משה היתה על ענין זה, שהוא היה מעורר ומכין את ישראל אל עיקר העבודה הקשה שתבוא אליהם, והם היו מבקשים מדרגות רמות והשגות נשגבות ללא קושי וטורח

ומשה רבינו ע"ה רעיא מהימנא היה יודע ומבין כל זאת, ומכיר האמת שאין הנהגה גבוהה זו של דור המדבר אלא כעין הריון והכנה ליציאתם לעולם המעשה, שאז תתגלם ותתגלה תכלית האמת של נתינת התורה לישראל, ובזה תתחיל העבודה הנכונה של נתינת תורה בתחתונים להאיר כל קצווי תבל אף השפלים והנמוכים ביותר באורו ית"ש. [ולכן היה משה משתוקק כל כך ליכנס בעצמו לארץ ולקיים מצוותיה התלויות בה, שהוא הקיום המעשי ותכלית הנרצה בנתינת התורה כנ"ל].

ועל כך היה מעורר ומכין את ישראל לקראת כניסתם לארץ, ללמדם ולהבינם שלא הרי העבודה בארץ ישראל כהרי העבודה במדבר, ושם יהיה עליהם לנטוע ולחרוש להלחם ולכבוש וכו'. ותהיה כללות העבודה הרוחנית והגשמית בעמל ויסורים ויגיעה.

וכענין שאמרו ז"ל בברכות (דף ה ע"א) "תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר, שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין. אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא, תורה מנין שנאמר אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ארץ ישראל דכתיב כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך, וכתיב בתריה כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. העולם הבא דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר" ע"כ.

והרי, שללא יסורים ויגיעה ועמל קשה, לא יוכל לנחול לא את התורה הקדושה ולא את ארץ ישראל ולא להגיע למקומו ותיקונו בעולם הבא. שמחמת עירוב טו"ר שבעולם אי אפשר להגיע לתיקונו של עולם, ללא המלחמה והיסורים וההתמודדויות וכו' שבזה מברר הטוב מן הרע ומזדכך אף הגשם עצמו.

ובזה לא היו יכולים ישראל מיד עם קבלתם התוה"ק להידבק בה מחמת סתירת הגשם והרוח המבוארת, ועל כך נתנה להם דור דעה במדבר להכנת לידת זו העבודה מתוך יסורים קשים ומרים.

והאומנם על ענין זה בעיקר נסבו עיקר טענותיהם של ישראל כנגד משה, כי הרבה מישראל לא אבו לשמוע על כך שתפסק מהם זאת ההשגה העליונה, ושעליהם להכין עצמם אל השפלות והפסקת המדרגות. כי רצו להמשיך בעבודה העליונה הגלויה והנעלה הזו תמיד, והתאוו לתאוות רוחניות והשגת מדרגות וכו'. [עי' היטב לדו"ז זצוקללה"ה באזור אליהו (פר' בהעלותך) בביאור ענין "והעם אשר בקרב התאוות תאוה", להשגת מדרגות רוחניות עי"ש. וראה עוד בס"ג פרשת שלח הנ"ל, שאף המרגלים נתייראו מהפסקת הגדולה וההנהגה הנסית הגלויה שהיתה להם במדבר עי"ש ודו"ק].

ונראה שאף מחלוקתו של קרח עם משה היתה בזה הענין. "ויקח קרח", לקח לעצמו מדרגות והשגות גבוהות, כי רצה בהשגה הגבוהה תמיד ולא היה מוכן לקבל זאת העבודה הקשה מתוך יסורים וזיעת אפיים, רק רצה שתמשיך זאת ההנהגה העליונה לעולם ולהוסיף בה להלך בגדולות ולשוטט בדעת אלקים. וכמאמר משה אליו "ובקשתם גם כהונה", שרצה לקחת לעצמו כל המדרגות וההשגות.

ועל כך נחלק עם משה בטענה שאין זו גזירה מן השמים, אלא משה המציא זאת מעצמו שתפסק מהם זאת המדרגה העליונה ויצטרכו לעמול ולהתיגע וכו'. ומצדו ית' ישנה אפשרות להמשיך זאת ההנהגה לעולם.

וזו כל בחינת מהותו של קרח, לקחת הכל בנקל ללא עמל ויגיעה עצמית, כדאיתא בסנהדרין (דף קי ע"א, וכ"ה בפסחים דף קיט ע"א): "אמר רבי חמא ברבי חנינא, שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלתה לקרח, וכו'". הרי שכל עשרו לא בא לו בטורח כלל, אלא מתוך אוצר שנתגלה לו ממטמוניותיו של יוסף הצדיק. ומן עשרו הגשמי למדנו כמו כן על עשרו הרוחני שאף הוא בא לו בנקל מתוך השפעת מדרגות גבוהות ונשמה גבוהה מאד.

כי באמת היתה נשמת קרח ממחצב גבוה ביותר, ולא בכדי שלשלת של יוחסין גדולה נפקא מיניה. ורבינו החוזה הקדוש מלובלין זצוקללה"ה היה נוהג לומר בלשון קדשו "דער הייליגער זיידע קרח". כי באמת היה אדם גדול וצדיק כמרומז מדברי האריז"ל, אלא שהיו מדרגותיו באים לו במתנה מלעילא ללא יגיעה קשה עליהם.

ובספה"ק תפלה למשה מובא שאמר הגה"ק בעל ישמח משה זצוקללה"ה על עצמו שזוכר כל הפעמים שהיה בגלגול בזה העולם, ומנה אחד הפעמים שהיה בדור המדבר במחלקותו של קרח. ושאלוהו לאמר עם מי החזיק אז, ואמר שהיה נייטרלי לא לשום צד, ושאלוהו היתכן שהסתפק על מרע"ה. ועל כך ענה, שאי אפשר לתאר גדל עוצם הנסיון שהיה באותה העת להחזיק באמונה פשוטה ותמימה עם משה רבינו, ורוב העם היו נוטים אחר קרח, ואף ראשי הסנהדראות כדאיתא ברש"י (ר"פ דידן): "ויקח קרח, משך ראשי סנהדראות שבהם בדברים". ומכיון שהלכו ראשי הסנהדרין אחריו נהרו אחריהם כל גדולי הדור, ורק האנשים הפשוטים והתמימים החזיקו באמונת אומן במשה עבד ה' עכתד"ק עי"ש.

והיינו כמבואר שהאנשים הגדולים בעלי המדרגה היו חפצים בהתעלות הנפש והשגות גבוהות יותר ויותר, ולא אבו לקבל דעתו של משה שהעיקר היא העבודה שעובד האדם בעצמו ביגיעה רבה וקשה, רק רדפו אחר המדרגות. ורק האנשים הפשוטים שבין כך לא הגיעו למדרגות גבוהות כל כך, היו מוכנים לקבל דעתו של משה.

ה

בעבודת פרך שבגלות שמתייגעים ישראל ועמלים בעבודת ה' ועמל תורה"ק נעשה התיקון בעולם ומתבער כל הרע, עד שמתוך כל עבודה זו יהיה עולם התיקון בשלימות הדעת ללא מלחמות ויגיעה, ואז יהיה הלכה כקרח בפריחה ושגשוג הקדושה.

איברא האמת לאמיתה היא כאשר אמר והזהיר מרע"ה כמובן, וכדחזינן אח"כ שבבואם אל הארץ נפסקה כל אותה הנהגה ניסית גלויה שהיתה במדבר, והתחילה ההנהגה הטבעית בדרך הטבע והסתר אור האלקות.

וזו עיקר דרך העבודה הנכונה של איש ישראל ביגיעה ועמל וטורח בקנין תורתו, ולא כשבאה אליו מעצמה בקלי קלות, שאז אינו קונה בה קנין של אמת כי כבולעו כך פולטו. ועל ידי עבודה קשה זו נעשה התיקון בעולם לחטא אדה"ר ובירור הטוב וזיכוך הרע שבעולם. "כי אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז), וכך היא דרכה של תורה בפת במלח ומים במשורה וכו' ובתורה אתה עמל (אבות פ"ו מ"ד), ונפש עמלה עמלה לו. וענינה של קללת אדם הראשון "בזעת אפך תאכל לחם", לא קאי רק על הלחם הגשמי שצריך לאכול, אלא אף על לחמה של תורה והעבודה הרוחנית שצריך לעמול ולהתייגע בהם קשות עד שרכשם ועביד בהם קנין גמור ליחקק בעצמיות נפשו וליבו.

והשגת המדרגות שלא בעמל וטורח יש בה סכנה גדולה שיכול הכל ליאבד ממנו בב"א ואז ימצא עצמו ריק מכל.

וכמבואר בתולדות אדם קדישא (פר' תצוה) וז"ל ק: "הנה יש ב' מיני מדרגות, אחד הוא מה שנותנים לאדם בטבע מעת בריאתו, שכל ומידות לעבוד בהם את השם יתברך. והב' הוא מה שנותנים לו בעת שעובד את ה' עבודה תמה, אז מוסיפין לו שכל ומידות, אף שאין בטבעו וכלי הגוף להשיג זה".

"והנפקא מינה בין ב' הנתונות הללו, הוא כי מה שנותנים לו בעת בריאתו, אף על פי שאין עובד בהם את ה' כראוי ח"ו, מכל מקום אינם מתקלקלים לגמרי, מפני שהלכו על ידי הטבע והנם שם. מה שאין כן כשנותנים לו בעת עבודתו, הוא רק לצורך עבודה, ואם אינו מתנהג בזה כראוי נוטלים ממנו לגמרי. והדרגה ב' הנ"ל, הוא כמו דמצינו גבי יוסף, דכתיב ביה (תהלים פא, ו) 'עדות ביהוסף שמו וכו' שפת לא ידעתי אשמע', אשר בא גבריא אל ולמדו שבעים לשון בלילה אחת (סוטה לו ע"ב), מפני שהיה צריך לזה, שיתקדש אז שם שמים על ידו. ולמדהו בלילה אחת - אף על פי שאי אפשר בכלי הגוף ללמוד השבעים לשון בזמן קצר. כמו כן הוא ממש באיש אשר עובד את ה' כראוי לפי שכלו בתולדותיו, אז מוסיפין לו שכל על שכלו והשגה על השגתו, אף על פי שאי אפשר בכח אנושי להשיג זה וכו'" עכ"ל ק עי"ש.

והיינו כי במדרגות כאלו שבאים במתנה מן השמים ולא בעבודתו של אדם, אם אין משתמש בהם כראוי וכנכון, הרי שנלקחים ממנו ונשאר אז קרח מכאן ומכאן.

וכמשל האדם המטפס על שליבות הסולם לעלות לפסגתו, שאם תפול השליבה ותשמט תחתיו יפול נפילה דרסטית ביותר מגובה העצום שעמד בו למעלה, עד שישתברו על עצמותיו מעצמת החבטה והנפילה. אבל אם יהיה הסולם איתן וחזק ויעלה בו מדריגה אחר מדריגה בבטחה לא יפול ממנו.

והרה"ק הרבי ר' ירחמיאל מפרשיסחא זצוקללה"ה (בספה"ק תולדות אדם בסופו) בפרשא דידן פירש בזה"ל: "או יאמר ויקח קרח. דהנה יש כמה בני אדם שהתחילו בעבודת השם יתברך להתנהג בחסידות, ולהתפלל בגודל ההתלהבות וקדושה רבה, ובמשך הזמן ברבות הימים נשכח מהם כל החסידות, ונעשו צוננים מגודל ההתלהבות וקרין ומקוררין מעבודתו יתברך. וכבר דברו מזה חכמי המוסר שלפנינו (הרוקח) באמרם אין חסידות כתחילתו".

"ולהבין זאת לשורשו של דבר, מהיכן ימצא כזה. הסיבה לזה הוא, דהאדם מתחילתו צריך לידע כשלבנו נדבו להיות מעובדי השם, ידע בקרבו נאמנה שיש לפניו מלחמה גדולה, מלחמת היצר, כמאמר חז"ל (סוכה נב ע"א) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, וצריך להתגבר בכל עוז כוחו כגבור ואיש מלחמה. שלא לשמוע לעצת היצר הרע בשום ענין, ולשמור את

עצמו מלעבור על רצונו יתברך ואפילו בנדנדוד חטא הקל, ואז ממילא הוא מקיים מצות הבורא יתברך. כמ"ש חז"ל (קידושין לט ע"ב) ישב אדם ולא עבר עבירה כאילו עשה מצוה. וממילא יתחמם ויתלהב לבו בקרבו לעבודתו יתברך בכל פעם יותר. וכפי צערו בכבישת יצרו, הוא שכרו בהתדבקות הבורא יתברך, ונתדבק בכל פעם יותר בהשם יתברך ברוך הוא."

"ואפילו כשיזדמן לו לפעמים שלא יוכל להתגבר על יצרו, ויכשל חס ושלוש באיזה עבירה, יהיה בתשות כוחו בלי כוונה חס ושלוש להתאוות לעבירה רח"ל, כי אם מאין ברירה מתגברת יצרו עליו, ולא יעצור כח להתגבר למולו. ועל כל פנים יתחרט מיד וישוב בכל לבו, ויהיה נזהר מעתה שלא לעבור פעם אחרת, כי יראה שהעולם חשך בעדו בעוברו על מצות השם יתברך. כי כבר אמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"ב) עבירה גררת עבירה".

"אבל מי שמעיין על ענינו, ומקבל עליו עול מלכותו יתברך, ללחום מלחמות ה' בכל כח ועוז, הגם שלפעמים ישגה ויעבור על אחת מכל מצוות השם יתברך, על כל פנים ישוב מיד במרירות לבו, ויהיה נזהר מעתה לעשות משמרת למשמרת מלעבור עוד על רצונו יתברך. ואז כשהאדם מתנהג כך, להיות ממארי דחושבנא (זוה"ק ח"ד קעח ע"א), ולשוב בכל יום בתשובה שלימה על כל דבר, ואפילו על הרהור עבירה חס ושלוש, ובגודל שבירת הלב, אז תניחהו ותנהלהו המדה הזאת לאט לאט, עד בואו לתכלית האמת בעבודתו יתברך".

"אכן, יש שתועים מדרך השכל, ומבקשים גדולות לעצמן, ובהתחלתן להתנהג בדרכי החסידות, מחפשים תיכף לדעת הסודות מהאותות הנוראים, ועיקר המלחמה נשכח מהם, ללחום מלחמות ה' בעוז וגבורה, ולשוב בתשובה בשברון הלב. כי בוודאי כל עוד שלא בא האדם לתכלית העבודה לזכות להשראת השכינה, ידע נאמנה שעדיין לא שב באמת. וצריך לפשפש במעשיו בעיון היטב הדק, לשוב ולתקן כל מה שפגם, וידע אינש בנפשיה בכל מה שפגם וסילף למולו יתברך, ויראה לשוב על הכל ולתקן הכל בתשובה".

"וזהו 'ויקח קרח', על ידי שהאדם לוקח לו מדריגות גדולות תיכף בהתחלה, ומבקש גדולות לעצמו, על כן 'קרח', נשאר קר ומצונן מעבודתו יתברך, מלשון הקרח הנורא "עכל"ק החוצב.

כי אי אפשר לו לאדם לקחת לעצמו המדרגות הגדולות מעצמו, אלא צריך לעמול ולהתייגע עליהם בעבודה קשה, ואז נאמר בו (מגילה דף ו ע"ב) "יגעתי ומצאתי תאמין", שאחר היגיעה של האדם יכול לזכות ל"מציאה" שיקבל במציאה ומתנה לפי ערך עבודתו ויגיעו, ואז "תאמין" כי יתקיימו בידך ולא יאבדו בפתע פתאום כאמור.

ומתוך עבודה קשה זו שעובדים ישראל בגלות המר, מתברר הטוב מן הרע ומזדכך העולם, וכל שלא הגענו עדיין לעולם התיקון השלם שומה עלינו לעמול ולהתייגע בעבודת הקודש במסילה העולה, להאיר ולהזריח אור שכינתו ית' בכל פינה ופינה ולגלות אור האלקות השופע וזורח בכל הבריאה כולה.

ועל ידי זה יגיע בגמר התיקון והבירור לעתיד לבוא עולם התיקון השלם, ויחזור להיות כדורו של מדבר, ומלאה הארץ דעה את ה' ללא שום טרדה ויגיעה. כי יהיה כבר אחר גמר שלמות הבירור ונצחון כל המלחמות ולא ילמדו עוד מלחמה. ואז אחר סיום כל עבודת התיקון הזו אז ימצא באמת כשיטתו של קרח, ואז יהיה צדיק כתמר יפרח בפריחה ושגשוג מדריגה אחר מדריגה בדעת אלקים אין סוף ב"ה. אבל בשעתו שלא היה עדיין עולם התיקון לא הגיעה עדיין העת הנכון לכך ודו"ק.

ויה"ר שנזכה מהרה להשלמת העבודה ולעולם התיקון השלם בביעור כל הרע מן העולם, בביאת גואל צדק בב"א.